

so svoje dni že veliko tavžent hrastičev za strojarsko lubje omajili, koliko bi vtegnili ti hrastiči enkrat veljati, ko bi jih bili pustili rasti. Razumni gospodarji hrastiče še clo sadijo. S Studenca proti Savi gredé vidiš cel hribic s hrastiči nasajen. Tudi na Gorenském vém za práv bogatiga kmeta, ki spomladi hrastiče presaja, drugi se mu pa smejajo. Ti mende še ne véjo koliko je lep hrastov gojzd vréden. —

Ni še dolgo, kar se je v Mokronožki komisii práv žalostna zgodba perpetila, namreč: nékimu kmetu zbolí vól na vrančnim prisadu. Zdravila so, to se vé, bolj iskali kakor, ko bi bil človek zbolel, pa nič niso pomagale. Kér so vidili, de ne kaže, de bi se ozdravil, ga zabodejo. Lepiga mesá se jim je škoda zdélo zavréči, néki kmét — mojster skaza v živinskim zdravilstvu — kteriga so za svet prašali, jim ni vedil rasložno dokazati, de bi bilo mesó škodljivo. Sosédje so ga tedej jédli. Kmaló jih je jélo strašno v želodcu peči, potlej jih je driska naverla, in trije so v strašnih bolečinah umerli. Kér je ta bolézen, kakor slišimo, létos že več volov pomorila, bi bilo dobro, ko bi kdo *) nauk dal, kako se ta bolézen spozná in odverne, morebiti bi se takó zamogel marsikteri kmet nesreče obvarovati, kakor se je po nauku, ki ste ga Tuhincam dali, tudi na Dolenském že marsikteri prešič ozdravil. L.

Lepo darílo za Brezniško šolo na Gorenském.

Ljubi moj Janez! Naj se tudi jez, kér radi od šol kej slišite, s svojo Brezniško šolo vašim Novicam per družim. Mi na Breznici imamo obilno 12 let farno šolo od leta do leta po 35 do 45 učencikov; moji farmani dajejo učeniku (šomaštru), ki tudi v cerkvi orgla, vsako leto vnóvič poterjeno rado voljno biro mnogiga žita in druge prikuhe obilno 50 gold. vrednosti, nekoliko derv in lepo stanovanje v šoli. Stariši mu dajejo mesečno plačo po 10 krajcarjev.

To pa je pičli živež šomaštru, akoravno zraven tega še vedno kake dariče dobiva. K veči pomoči naše šole nam je Bog velikiga dobrotnika naklonil.

Lanjsko leto sim se obernal s prošnjo na gospoda Jurja Prešerna, velikiga kupca v Terstu in naše fare rojaka, pa s toliko večim zaupanjem, kér so mi moji farmani z veliko hvaležnostjo perpovedvali, de ko so Brezniški farovž zidali v letu 1819, so ta gospod sém prišli delo ogledat. Oni so svetvali že vstavljen vežni prag 3 čevljé od ravne zemlje, in stem vse poslopje vred vzdigniti, pred durmi pa zložni griček nasuti. „To storivšim vam — so rekli — bom dal 500 goldinarjev k pomoči vašiga zidanja.“ V zlatnini so koj svojo obljubo spolnili.

Od te pripovedi vnet sim pisal dobrotljivimu gospodu Prešernu lanjsko leto kmalo po Božiču v Terst in sim jih prosil, se naše šole milo spomniti. Lanjsko poletje so oni še z enim gospodam od dalje pridši svojo rojstno faro popred Rodne, zdaj Breznico, zopet obiskali; obiskali so pa tudi mene.

V našim daljnim pogovoru so jeli praviti: kakó so nekda iz očetove hiše iz Zabreznice k duhovnimu gospodu na Rodne v šolo hodili, in de je ta, prva stopnja k njih sreči bila. Po tem ko sim jim cerkev,

*) Popolno podučenje, kakó vrančni prisad spoznavati, ga odvirovati, ozdravljati, in z bolno in cerknjeno živino ravnati, smó že dali v Novicah v 3. listu léta 1843 pod nadpisam: „kterih živinskih kug se je poléti nar bolj bati.“ Tudi c. k. vladarstvo je enako podučenje (Viehbeschau-Ordnung) razglasilo v letu 1839. Škoda za sto in sto danih dobrih svetov in podukov, če se kmetje zanje ne pečajo. Komur ni svetovati, temu ni pomagati! Vredništvo.

in več drugiga skazal, smo tudi v šolo pogledali, in od tod sva jih s gospodam kaplanam do velke ceste spremila.

Po poti gredé, sim jim vnóvič našo šolo perporočil. Dali so mi obilni dar za uboge, in so rekli: Le naj mi še zavolj šole v Terst pišejo, in naj me opomnijo: bom pa še kaj dal.

Kér sim po njih besedah storil, so mi dobrotljivi gospod Prešern 12. dan Kimovca letas poslali 300 tolarjev ali 600 goldinarjev v srebru za Brezniško šolo s perporočenjem, poslani denar na kakó kmetijsko domačijo z dobro vterjenimi pismi posoditi; vsakoletne obresti od tega denarja bo pa šomašter k pervimu vstanovljenju svojiga gotoviga plačila prejemal.

Zahvala gré, in vedno pojde iz sere staršev in otročičev dobrotljivimu gospodu Jurju Prešernu, velikimu kupcu v Terstu. Bog naj Jim v nebesih obilno poverne, kar so dobriga storili Brezniški fari! —

Tole tebi z veseljem oznanim *), moj ljubi Janez, in iskreni šolski prijatel! Bog Te obvari, in jez s počašenjem ostanem

tvoj prvi učenik in serčni prijatel
Gašper Šoklič,
fajmošter na Breznici.

Somenj o sv. Ošpeti v Ljubljani in cena latašnjih deželnih pridelkov.

Sveta Ošpetá se kramarjem ni kej obnesla. — Goveje živine so manj pripeljali, ko zadnji somenj, nar vikši cena par volov je bila 155 gold. Iz hrovaškiga so kakih 400 prešicev pripeljali. — Konj nikoli ne manjka po razni ceni. —

Cena medú je 18 do 19 gold. cent; večidel je že pokupljen in iz dežele izpeljan, zato kér je pridelk letašnjiga práv dobriga medú le srednje mere bil. — Voska so le malo vkup pripeljali, cena je bila 86 do 88 gold. — Zaloge semena štajarske detelje so majhne, kér je letašnji pridelk komej sredenj imenovati; cena je 21 do 22 gold. Cent semena mačjiga repa (Timothäus Gras) velja 45 gold., pahovke (französisches Raygras) pa 30 gold. pri gosp. Dr. Orlu, ki teh semen nar več prideluje. — Češplje so v kupu poskočile, veljajo 5 gold. in pol do 6 gold. cent. Na Krajskim je bilo letas malo češpelj, pa so bile posebno dobre. — Barantija z ježicami je majhna; so jih tudi malo ponujali; cena je 6 do 7 gold. — Za laneno seme ni skorej nobeden prašal; vagan velja 4 gold. in pol do 4 gold. in 40 kr. — Zaloge lima so majhne, sej se ga tudi malo prodá po 19 do 22 gold. — Kuhaniga pepéla (potaše) so nekaj skup navozili, pa skorej nobeden ni zanj pobaral; cena je 11 gold. in pol do 12 gold. — Cent ogeršičniga olja v fabriki gosp. Terpinca in njegovih tovaršev, velja 21 gold. in pol. — Žitni kup domačiga žita oznanujejo Novice vsaki teden posebej. V Banatu in Sisku je žitna cena nemalo odjenjala, zato je pa po zimi vožnja težje in dražje; kér je v Ljubljani precej

*) Z neizrečeno velikim veseljem sim Njih pričijoči dopis sprejel, moj ljubi in nepozabljivi prvi učenik! Brali ga bodo z veseljem pa tudi vsi rodoljubi prijatli po celim Slovenskim in hvalo in zahvalo dali verlimu gospodu Prešernu, dobrotljivimu podporniku deželskiga šolstva. V resnici — gospod Prešern niso samó imeniten kupec, oni so se tudi imenitniga šolskiga dobrotnika skazali; 600 goldinarjev na enkrat ni kaka karbodi reč! Bog Jih še dolgo dolgo ohrani v izgled drugim, ki so tudi bogati, ki pa le denarje na kúp spravljajo, de jih bodo enkrat veselim dedičem (jerbam) zapustili, ki še Očenaša ne bodo za nje molili. — Pa tudi Njih lepo prizadevanje, častitljivi gospod fajmošter! za prid deželskih šol in za podučenje mladosti zasluži serčno zahvalo vsaciga Slovenca, ki svojo domovino ljubi.